

apokalipszis mozzanata egyrészt a történelmi idő végének transzcendens és tragikus látomása, ám a minden idői pillanat meghaladása hiányával, vagyis Isten országának eljövetele nélkül, másrészt a szubjektum halála mint a semmibe hullás, a végesnek a végtelenre való kitekintése, transzcendens rákérdezése vagy az arra adott válasz nélkül. Pilinszky verseihez a Biblia apokalipszises részei, főképp a Jelenések könyve az elsődleges intertextuális forrás.

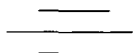
IRODALOM

Németh G. Béla: Az apokalipszis közelében. Kortárs 9. 1982.

Pilinszky János összes versei. Budapest, Osiris Kiadó, 2002.

Tolcsvai Nagy Gábor: A szövegek világa. Budapest, Nemzeti Tankönyvkiadó, 1994.

Tolcsvai Nagy Gábor: Pilinszky János. Pozsony, Kalligram Kiadó, 2002.

CS. BOGYÓ KATALIN – P. HANESZ ANDREA

könyvtárostanárr

főiskolai adjunktus

SZTE Juhász Gyula Pedagógusképző Kar

Szeged

Varázsnap 2008

Az Iskolai Könyvtárak Nemzetközi Hónapja alkalmából

A Varázsnap 2008 című projekt az Iskolai Könyvtárak Világnapja alkalmából a képző intézmény és gyakorlóiskolája együttműködésében zajlott le 2008. november 5-én. Jó példa volt arra, hogy a tanórai kereteken kívül is van lehetőség olyan közös projektek lebonyolítására, amelyek egyaránt szolgálják a hallgatók és a tanulók érdekeit.

Előzmények

Az együttműködés 2007-ben kezdődött a gyakorlóiskola könyvtára és az informatikus könyvtáros képzés keretein belül több éve zajló Iskolai Könyvtár speciálkollégium között. Az Iskolai Könyvtárak Világnapja jó alkalom volt arra, hogy egy közös projekt keretein belül az informatikus könyvtáros képzésben részt vevő hallgatók figyelmét gyakorlatban is az iskolai könyvtárak tevékenységeire irányítsuk. Célunk kettős volt, egyrészt rámutattunk hallgatóinknak a könyvtárostánárral való hatékony együttműködés lehetőségeire, másrészt a gyerekek olvasási, könyvtárhasználói attitűdjét kívántuk erősíteni. 2007-ben a képregények köré szerveztük programjainkat.

Az iskola és könyvtára

Az iskola a Szegedi Tudományegyetem egyik gyakorló általános iskolájaként 1928 óta Szeged belvárosának régi, patinás épületében működik. A gyakorló iskolai jellegből adódóan szoros kapcsolatot ápol a Szegedi Tudományegyetem különböző karaival.

A könyvtár az iskolaépület középső szintjén, a magyar és a nyelvi szaktantermek, valamint 3-4.-es osztálytermek szomszédságában helyezkedik el. Három helyiségben fogadja hasz-

nálóit, amelyet egy raktárhelyiség egészít ki. Az olvasóteremben lehetőség van tanítási órán egyidejűleg egy osztálynyi tanuló elhelyezésére, szabadidős foglalkozásokon a terem átrendezésével további vendégeket tud fogadni. Itt található a segédkönyvtár, az elektronikus dokumentumtár és a 3 db tanulói számítógép is, amelyekhez szkennerek és projektor tartozik. A szabadpolcos kölcsönzőben betű-, illetve szakrendben sorakozik az ismeretközlő és a szépirodalom, a fogadóterben zajlik a kölcsönzés, és itt kaptak helyet a folyóiratok.

A 2008/2009-es tanévben 806-an iratkoztak be a könyvtárba, a heti nyitva tartási idő 32 óra, a főállású könyvtáros tanár munkáját egy részmunkaidős kolléga segíti.

A 2008/2009-es tanévtől könyvtárunk a könyvtár- és a könyvtár-pedagógia mesterszakos egyetemi és főiskola hallgatók gyakorlati helye is. Különösen nagy hangsúlyt fektetünk a hallgatók bevonására a könyvtár-pedagógiai tevékenységbe, tartanak könyvtárhasználati órát, délutáni foglalkozásokat, tanulmányi versenyre készítenek fel, aktívan részt vesznek a Népmese Napja, az Iskolai Könyvtárak Világnapja és más rendezvények szervezésében, lebonyolításában. Különösen jó az együttműködésünk a Pedagógusképző Karral.

Törekszünk arra, hogy sajátjaink mellett az iskolában zajló egyéb projektekben is szerepet kapjon könyvtárunk. Blogunkon közzétesszük, dokumentáljuk tevékenységünket.

Az Iskolai Könyvtárak Nemzetközi Hónapja

Az Iskolai Könyvtárosok Nemzetközi Szervezetének (IASL) elnöke, dr. Blanche Wolls 1999-ben intézett felhívást a Nemzetközi Iskolai Könyvtári Nap megszervezésére, melyet először 1999. október 18-án tartottak meg világszerte. 2008 óta azonban október hónap lett az iskolai könyvtárak nemzetközi hónapja, melyet évente más-más szlogennel hirdetnek meg.

A világnapi programok tárháza rendkívül színes, a választék szinte korlátlan a különféle pályázatok (mesefő, illusztrációs, dekorációs stb.) kiírásától kezdve a vetélkedőkön, versenyeken, előadásokon, író-olvasó találkozókon át egészen a felolvasó-maratonokig – a helyi adottságokhoz és igényekhez igazodva. A témaválasztást segíti az évente megfogalmazott világnapi szlogen, de épülhet más téma köré is a programsorozat. Az Iskolai Könyvtári Világnap 2008-as szlogenje *Művelődj és tanulj iskolád könyvtárában* volt.

Az iskolai könyvtári projektek

A könyvtárhasználat sajátosságaihoz – tantárgyi integráció, komplex kompetenciafejlesztés, forráshasználatra épülés, gyakorlatközpontúság, élményszerűség – jól illeszthető a projekt mint pedagógiai módszer. A könyvtárban csakúgy, mint a projektek során, nem válik szét a nevelés és az oktatás, folyamatos a nevelési helyzet. A könyvtáros tanár személyiségéhez közel áll a projektnél megszokott kísérő, segítő szerep, hiszen mindennapi könyvtár-pedagógiai tevékenysége során is ezt alkalmazza. Gyakorlatomban a könyvtári projektek a két órától (pl. bibliográfia összeállítás) a projektnapig terjednek, mint például az Iskolai Könyvtárak Világnapja vagy a Népmese Napja. Ez utóbbiak kiváló megmutatkozási lehetőségek az iskola közössége előtt, s alkalmat adnak az együttműködésre akár a szaktanárokkal, akár a könyvtáros tanszékek oktatóival, hallgatóival.

A könyvtár megkerülhetetlen az iskolai projektek lebonyolítása során is. Nyomatott és digitális forrásai, valamint a könyvtárhasználati órákon kialakított és gyakoroltatott információkezelési készségek és képességek előfeltételei egy sikeres projektnek.

Számunkra a projektben különösen a kreativitás kibontakoztatásának lehetősége, az együttműködés, a szocializáció, a konfliktuskezelés gyakorlása, a tantárgyi és főként a tantárgyakon túli ismeretek integrációja a vonzó. Azért is kezdeményeztük a projekteket, hogy fenn-

tartsuk és elmélyítsük a tanulók érdeklődését a könyvtár s mindaz iránt, amit meggyőződésünk szerint a könyvtár képvisel.

A Varázsnap 2008 projekt célja, tartalma

Projektünk az Iskolai Könyvtárak Nemzetközi Hónapja záró rendezvényeként a Varázsnap 2008 nevet kapta. A projektnap iskolai könyvtárunk és az SZTE Pedagógusképző Kar Felnőttképzési Intézetének Iskolai Könyvtár speciális kollégiuma együttműködésének eredményeként jött létre 2008. november 5-én. Az volt a cél, hogy egyrészt a közös projekt keretein belül az informatikus könyvtáros képzésben részt vevő hallgatók figyelmét gyakorlatban is az iskolai könyvtárak tevékenységére irányítsuk, másrészt tanulóinkat olyan élményhez juttassuk, amely a Világnap/Világhónap szellemének megfelelően az iskolai könyvtár felé fordítja a figyelmüket, így segítve őket az olvasóvá és könyvtárhasználóvá válásban.

2008 őszén J. K. Rowling: Harry Potter c. regényei köré szerveztük az eseményeket.

Miért esett erre a választás?

Közösen kerestük azt a témát, amely az általános iskolás és a főiskolás korosztály fantáziáját is megmozgathatta, amely olyan sokrétű tevékenységformát biztosíthatott, amellyel egy egész napot lehet tölteni, s amely minél több tanulót és hallgatót be tud vonni az együttműködésbe.

A közös – személyes és online – megbeszélések eredménye lett Harry Potter, hiszen a sorozat 7. kötetének megjelenése rendkívül várt és izgalmas esemény volt a rajongók körében, s újra felcsapott a Harry Potter-láz. E „láz” egyaránt hevítette a tanulókat, a hallgatókat, de még a projektben részt vevő felnőtteket is.

Választásunk az 1-3. kötetet érintette, mert fennállt a lehetősége annak, hogy az alsóbb évfolyamosok nagy része még nem olvasta a későbbi köteteket.

A Varázsnap 2008 projektnap valamennyi résztvevőjének – akár a rajzpályázatban, akár a „tanítási órákon”, akár a vetélkedőn vagy éppen a szervezésben vett részt – alaposan ismernie kellett a Harry Potter regények világát.

A vetélkedőhöz írott meghívólevélben a tanulók megkapták az irodalomjegyzéket, amiből „készülniük” kellett:

- Rowling, J. K.: Harry Potter és a bölcsek köve. Budapest : Animus, 2002
- Rowling, J. K.: Harry Potter és a Titkok Kamrája. Budapest : Animus, 2005
- Rowling, J. K.: Harry Potter és az azkabani fogoly. Budapest : Animus, 2005
- Salmander, Göthe: Legendás állatok és megfigyelésük. Budapest : Animus Kiadó, 2001
- Hushpush, Tudor: A kviddics évszázadai. Budapest : Animus, 2001

A projekt résztvevői

Projektvezető: a gyakorlóiskola könyvtárostánára és a Könyvtártani Tanszék oktatója

A projekt résztvevői: 13 főiskolai hallgató

Könyvtár- és forráshasználat a projektben

A hallgatók felkészülésük dokumentumaiban mindig megadták azt a forrást, amit felhasználtak akár az órák tartásához, akár a vetélkedőhöz. A tanulók a vetélkedőre készüléshöz a meghívólevélben megkapták a „szakirodalmat” a felkészüléshez, s ezt a könyvtár tudta biztosítani számukra. A könyvtár a helyet, a megfelelő környezetet, a légkört is nyújtotta a Varázsnaphoz.

A projekt a tanórán kívüli könyvtári foglalkozásokhoz hasonlóan nem a lexikális tudás elsajátítására helyezte a hangsúlyt, hanem elsősorban az olvasóvá és könyvtárhasználóvá nevelés terén kapott teret és szerepet. A témaválasztással kedvébe kívántunk jární a projekt résztvevőinek, ezzel is szorosabbra fonva a könyvtár és használói kapcsolatát. Azonban a játszva tanulás is tanulás, a vetélkedőre való felkészülés során a szellemi munka technikáját gyakorolták tanulóink.

A projekt kapcsolódása más műveltségi területhez, nevelési célok

A projekt témája – irodalom, olvasás – elsősorban a Magyar nyelv és irodalom műveltségterülethez kapcsolódott, érintette a Művészeteket is a rajzpályázat, valamint az Informatikát a számítógépes grafikák révén. Bár a mágia világa vagy a varázslósportok, de még a legendás lények sem tantárgyasíthatók, mégis nevelési céljainkhoz illeszthetők: a képzelőerő fejlesztése, nyitottság a világra, kritikus gondolkodás, önkifejezés képessége, kreativitás, együttműködés... Fejlődtek azok a kompetenciák, amelyek az elméleti tudást majdan gyakorlatibbá alakítják, s szükségesez az élethosszig tartó tanulóshoz.

A projekt eredményei, értékelése, tapasztalatai

A projekt eredménye egy olyan projektnap lett, amely során az informatikus könyvtáros szakos főiskolai hallgatók figyelmét az iskolai könyvtárra tudtuk irányítani, létrejött az együttműködés a képző intézmény és a gyakorlóiskola között. Mindennek a legnagyobb haszonélvezői tanulóink lettek, akik közreműködtek egy kiállítás létrehozásában, ismereteket szereztek, fejlesztették készségeiket, képességeiket játékos, tantárgyhoz nem kapcsolható „tanórákon”, egy komoly felkészülést igénylő vetélkedőn. Reményeink szerint ezzel is erősítettük kötődésüket a könyvtárhoz, alakítottuk szemléletüket, növeltük olvasási hajlandóságukat.

A projektnap megtekinthető az Interneten. A rajzpályázatra érkezett pályaművek azóta is elérhetőz a könyvtár blogjáról, illetve a könyvtár Picasa webalbumából. A projektnapról készült rövidebb videófilm megtekinthető a YouTube közösségi videómegosztó portálon, elérhető blogunkról. A hosszabb, közel 50 perces változat a könyvtárban található. A nappal kapcsolatos összes információ megtalálható blogunkon a Kategóriák/Világnap menüpontban. A projekt teljes anyagából portfóliót állítottunk össze.

A projekt értékelése szóban történt. A projektnap után, november 6-án délután még egy alkalommal összegyűlt a résztvevők csapata. A záróülés első felére meghívtuk a „házakat” is, azaz kikértük a gyerekek véleményét is az egész nappal kapcsolatban, majd a második felében a hallgatókkal értékeltük a napot.

A rajzpályázat a gyerekek körében teljes és osztatlan sikert aratott, a témaválasztással és az eredménnyel is elégedettek voltak. Külön sikert aratott a személyre szóló meghívólevél a vetélkedőre. Magán a vetélkedőn még több játékos feladatot szerettek volna, s a pálcapárbajt bonyolították volna le másként. Kezdetben feszélyezte őket, hogy a házakba soroláskor más korosztálybeliekkel kellett együttműködniük, de végül úgy ítélték meg, hogy ez hasznára vált a csapatoknak.

A hallgatóknak szokatlan volt a közvetlen és a tanórákhoz képest kötetlenebb kapcsolat a tanulókkal, a nagy nyüzsgés, a délelőtti órákon a különböző korosztályú gyerekekkel való foglalkozás. Úgy érezték, sok olyan tapasztalatot szereztek, amit a későbbi pályájuk során hasznosítani fognak.

A hallgatók munkáját a projektvezetők közösen értékelték, kiemelve személy szerint az erősségeket és a gyengeségeket. A speciálkollégium keretében természetesen ez konkrét értékelésként (gyakorlati jegy) is megjelent.

A projektet adaptálhatónak tartjuk a gyakorló iskolákban. Egy ekkora létszámú csoport koordinálása nem könnyű feladat. A mi közös munkánkat nagyban megkönnyítette az online kapcsolattartás, az Iskolai könyvtár HP szakosztály. Tudatosan törekedtünk arra, hogy elkerüljék a nagy csoportok legfőbb buktatóját – sikerült mindenkit bevonnunk a munkába. Megközelítőleg azonos fajsúlyú és mennyiségű feladatot vállaltak a hallgatók, s ezeket becsülettel teljesítették.

További célok, tervek

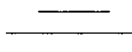
A 2007-ben megkezdett munkát folytatva keressük azokat az együttműködő partnereket, akik részt vállalnak olyan projektekből, amelyek középpontjában az iskolai könyvtár áll. Ennek szellemében a 2009/2010-es tanévben már megvalósult a Népmese Napja c. iskolai könyvtári projekt az iskola humán, művészeti és természeti munkaközösségének együttműködésével.

Emellett továbbra is részt veszünk az iskolai projektekből. Ettől a tanévtől iskolánk ökoiskola lett, a könyvtár az ökoiskola őszi projektnapján, illetve a tavaszi projekthéten is vállal feladatokat.

Természetesen folytatjuk a könyvtárhasználati órák kisebb időtartamú, szűkebb, ezáltal specialisabb tartalmú projektjeit a könyvtárpedagógia-tanár mesterszakos hallgatók bevonásával.

Összegzés

Projektünk az iskolai könyvtár küldetésének szellemében erősítette tanulóink olvasói kedvét, könyvtári kötődését, fejlesztette képzelőerejüket, képi, szóbeli kifejezőkészségüket, az élethosszig tartó tanuláshoz szükséges kompetenciáikat. Jó alkalom volt a képző intézmény, azaz esetünkben a SZTE JGYPK Felnőttoktatási Intézet és a gyakorlóiskola együttműködésére, amely eredményeképpen az informatikus könyvtáros hallgatók figyelmét az iskolai könyvtárra irányítottuk, s bízunk benne, hogy a projekt során elsajátított tudásukat a későbbiekben gyakorlatként kamatoztatják. Összességében eredményes, sikeres projektet zártunk 2008. november 6-án, amely maradandó élmény volt minden résztvevő számára.

TUZA TIBOR
romaintegrációs programvezető
HB MPI,
Debrecen

Cigány gyermek az iskolában

1. rész*

A legutóbbi évtized romológiai képzései keretében esetmegbeszéléseket is végeztünk, amihez eseteírásokat adtak az észak-magyarországi, észak-alföldi és dél-alföldi régiók tanfolyami hallgatói. Ezekből az eseteírásokból válogattunk egy csokrot. Többnyire a sikeres problémamegoldások rövid történeteit, hogy ezzel is elősegíthessük a tapasztalatcserét, hálózati

---

* A második rész a következő számban (3. sz.) olvasható. (A szerkesztő)